

Associacions col·laboradores

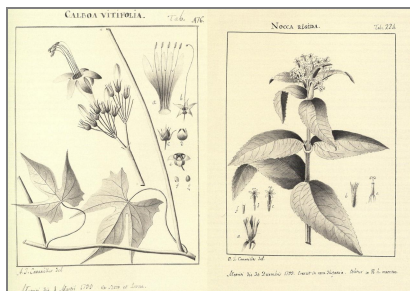
Tots els dies 9

6 de juny de 2015

(Passeig de l'Albereda, junt a l'Esplanada del Real)

Bust i monument dedicat a Cavanilles, obra de l'escultor Rafael Rubio Rossell, situat en l'Albereda (1905).

Dibuixos per a l'obra *Icones Et Descriptiones Plantarum*

Vista de l'horta d'Alacant. Dibuix per a l'obra *Observaciones sobre la Historia Natural...*

Antoni Josep Cavanilles i Palop

(Valencia ciutat, 1745 – Madrid, 1804)

Convencio Valencianista
cvalencianista@gmail.com

Convencio Valencianista
cvalencianista@gmail.com

ANTONI JOSEP CAVANILLES I PALOP

(València ciutat, 1745 – Madrid, 1804)

Antoni Josep Cavanilles i Palop naix en la ciutat València el 16 de gener de 1745. Aci es a on transcorregué la seua infància i a on realisà els seus primers estudis, concretament en el Colege de Sant Pau, dirigit pels Jesuïtes. En octubre de 1759 inicià estudis de Filosofia en l'Universitat de València i, de manera privada, completà la seua formació en estudis de Matemàtiques i Física. Posteriorment estudià Teologia en Gandia i València, especialitat en la que se doctorà en 1766.

Fon preceptor del fill de Teodomir Caro de Briones, per lo que es traslladà a Oviedo, lloc a on s'ordenà sacerdot (1772). En morir Teodomir es tralladà a Madrid a on es relacionà en el grup d'ilustrats valencians a l'entorn de Francesc Pérez Bayer. En 1744 el bisbe de Múrcia li proposà ser professor de Lògica en el Seminari de Sant Fulgenci d'aquella localitat.

Des de 1777 a 1789 es preceptor dels fills del Duc de l'Infantat i, en ser nomenat este embaixador en França, Cavanilles acompanya a la família i fixa la seua residència en París. Es allí a on s'inicia en els estudis de botànica.

En 1780 començà a mostrar un gran interès per l'estudi de les plantes i gràcies a la seua amistat en André Thouin i Antoine Laurent de Jussieu, entre uns atres, tingué accés als materials custodiats en el *Jardin du Roi*, el centre botànic més important de l'època. Visita i observa els jardins de París, Brusselles i Lovaina, i estudia diferents herbaris.

El seu primer treball de botànica està dedicat a l'estudi de les plantes monadelfes i es publicat, en forma de monogràfics, en el titol de *Dissertationes*; en ell mostra estudis molt detallats dels gèneros *Sida* i *Geranium*, entre uns atres; també sobre els gèneros pertanyents a les malvàcees, esterculiàcees, bombacàcees, meliàcees i famílies afins. En *Monadelphiae Classis Dissertationes*, Cavanilles descriu un total de 643 espècies i proposa 15 nous gèneros.

Posteriorment, en *Icones et descriptiones plantarum* Cavanilles realisa la descripció de gèneros i espècies, pero sobretot de nombroses plantes peninsulars i de moltes endèmiques valencianes, també de latituds americanes, de Filipines i d'uns atres llocs del Pacífic, les quals descriue gracies a herbaris, a pintures i a plantes del Jardí Botànic de Madrid. L'obra final consta de sis volums que se publicaren entre 1791 i 1801 i a on se descriuen i s'il·lustren -per ell mateixa- 612 espècies, moltes d'elles noves.

La popularitat li aplega en 1784, quan rebaté en l'obra *Observations* (1784) unes apreciacions que se feyen en la nova enciclopèdia francesa, la *Nouvelle Encyclopédie* –en concret, en l'article "Espagne"-, qüestionant les aportacions espanyoles a la ciència i cultura europees, atribuïnt-ho a les limitacions

impostes per la censura i l'Inquisició. Ell manifestà el gran avanç conseguit en el regnat de Carles III en temes científics i culturals.

Entre 1791 a 1793 realisa, per encàrrec real, diferents excursions pel Regne de València, fruit de les quals son les seues *Observaciones sobre la Historia Natural, Geografía, Agricultura, población y frutos del Reyno de Valencia*, un ambicios estudi en dos volums que va vore la llum en 1795 i 1797 i que segurament constituïx l'obra més popular de l'autor.

Entre 1793 i 1797 s'encarregà, per orde del rei Carles IV, d'ampliar els coneiximents que se tenien, fins llavors, de les plantes de la geografia espanyola.

Posteriorment, en 1799, s'ocuparà de la publicació de la primera revista científica espanyola de Ciències Naturals: los *Anales de la Historia Natural*, que passaria, a partir del tercer volum, a denominar-se *Anales de Ciencias Naturales*, i en la que publicaria mig centenar de treballs.

Com a catedràtic feu grans aportacions a la docència, i fruit d'açò fon l'obra *Descripción de las plantas que demostró en las lecciones públicas de los años 1801 y 1802*, precedida d'uns *Principios elementales de botánica* (1802). En 1801 fon nomenat també director del Real Jardí Botànic de Madrid. Durant el breu periodo que ostentà este càrrec, que durà escassament tres anys, l'establiment multiplicà la seua activitat científica i pronte se convertiria en un centre de referència de la Botànica en Europa. Entre els seus discípuls figuren noms tan coneguts de la botànica del segle XIX com Mariano Lagasca i Simón de Rojas Clemente.

El 10 de maig de 1804, als 59 anys, Cavanilles mor en Madrid, en la casa del Duc del Infantado. La major part del seu herbari i biblioteca ingressen en el Real Jardí Botànic de Madrid per desig exprés del seu propietari.

Descriué més de 40 gèneros nous i més de 1.200 espècies desconegudes per a la ciència. El gènere *Cavanillesia*, descrit per primera volta pels botànics de l'expedició a Perú i Chile (Hipólito Ruíz i José Pavón), servix per a immortalisar taxonòmicament a l'eminent botànic valencià, el treball del qual honra ad esta ciència i també a la medicina en tractats com *Observaciones sobre el cultivo del arroz en el Reino de Valencia* (1797) en el que s'ocupa de la salubritat i de l'epidemiologia –febres, paludisme- originades per este cultiu, aixina com de la gran quantitat d'aigua que es necessita per al cultiu del cereal en unes terres en falta de recursos hídrics.

Te erigit un monument en València ciutat, a l'inici del passeig de l'Albereda, i dedicat un carrer junt als Jardins de Vivers.